

הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת

סימוכין: (2024-013055)
ירושלים, ז' באדר ב' התשפ"ד
17 במרץ 2024

לכבוד
חבר הכנסת גלעד קריב

שלום רב,

הנדון: הסכמים בקשר להצבעה על הצעת חוק התקציב הנוסף לשנת הכספים 2024 (וחקיקה נלווית)
סימוכין: מכתבך מיום 14.3.24

במענה למכתבך שבסימוכין, אני מתכבדת להשיבך:

1. בהתאם לסעיף 1 לחוק הממשלה, תשס"א-2001 (להלן – חוק הממשלה) חלה חובת פרסום מקדים להסכם בכתב בקשר להצבעות בנושאים שונים ובהם גם הצבעה על חוק התקציב. בהתאם להוראה, על הצדדים להסכם למסור את נוסחו המלא של ההסכם למוזכיר הכנסת בתוך שלושה ימים מיום החתימה, ולא יאוחר מ-24 שעות לפני ההצבעה בכנסת. בהתאם לפסיקה, להנחיות היועץ המשפטי לממשלה ולנוהג בכנסת, הממשלה או הקואליציה נדרשות להביא לידיעת חברי הכנסת גילוי בדבר הסכם באותם נושאים טרם הצבעה על חוק התקציב, אף אם לא התגבש לכדי הסכם בכתב, וחבר הכנסת רשאי לקבל רשות דיבור לבקשם לעשות כן. התשובות שניתנות במעמד זה הן תשובות הניתנות לכנסת כמוסד ולפיכך יש לצאת מתוך הנחה כי הן תשובות אמת.
2. במכתבך שבסימוכין הזכרת כי במועד ההצבעה על הצעת חוק תקציב נוסף לשנת הכספים 2024, התשפ"ד-2024 (להלן – הצעת חוק תקציב נוסף) והצעות חוק וצווים נלווים לו, שאלת שתי שאלות הנוגעות לקיומם של הסכמים קואליציוניים שהתגבשו בנוגע להצעת החוק שבנדון, זאת טרם ההצבעות בקריאה השנייה על אחת מהצעות החוק הנלוות להצעת חוק התקציב הנוסף.
3. שאלתך הראשונה נגעה לנושא תקציב משרד החקלאות שלגביה תשובת ראש הממשלה היתה "עדיין לא סיכמנו". לאחר הקריאה השנייה שאלת שוב את ראש הממשלה, בין היתר, אם אין סיכום להעברת פניה תקציבית להגדלת תקציב משרד החקלאות בתקופה הקרובה ואף לשאלה זו השיב ראש הממשלה בשלילה – והוסיף כי ישנו דיון בנושא אך אין הסכם בין משרד האוצר למשרד החקלאות.
4. בהקשר הזה, ככל שלא היה הסכם בכתב הרי שסעיף 1 לחוק הממשלה אינו חל, ומשכך לא מתקיימת דרישת הבאת ההסכם לידיעת חברי הכנסת בתוך שלושה ימים מיום החתימה ולא יאוחר מ-24 שעות לפני ההצבעה בכנסת (ובמצב דברים זה, גם הוראות סעיף 1(ג) לחוק האמור אינו חל).
5. שאלתך השנייה נגעה להצעת חוק איסור העסקת עובדי הוראה ושליטת תקציב ממוסדות חינוך עקב הזדהות עם מעשה טרור או עם ארגון טרור (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2024 (להלן – הצעת חוק איסור העסקת עובדי הוראה) של חברי הכנסת פוגל והלוי (הצעת החוק מצויה כיום בשלבי הכנתה בוועדת החינוך לקריאה השנייה והשלישית). שאלתך נסמכה לדברך על דיווח בתקשורת, לפיו יש סיכום בעניין הצעת החוק לאחר שחבר הכנסת הלוי איים שלא להצביע בעד הצעת החוק שבנדון.
6. לשאלתך השנייה, השיב חבר הכנסת אופיר כץ, יושב ראש הקואליציה, שזו הצעת חוק עליה הם (חברי הכנסת) עובדים ביחד כבר חודש וכי ההחלטה להתקדם ביחס אליה או לא להתקדם אינה קשורה לתקציב.

7. במכתבך שבסימוכין אתה מציין כי עצם פרסומו של נוסח חדש להצעת החוק בשעות אחה"צ המוקדמות מהווה הסכם בכתב, ומשכך חלה לגביו הדרישה הקבועה בחוק הממשלה.
8. עמדתי היא שנוסח של הצעת החוק להמשך דיון בוועדה, אף אם ההסדר המגולם בו שונה במספר נושאים באופן מהותי מנוסחים קודמים שהופצו בהתייחס להצעת החוק, לא מהווה הסכם בכתב כנדרש בחוק הממשלה, כפי שאפרט להלן.
9. לאור האמור, ומשלא חלה חובת הפרסום כקבוע בחוק הממשלה טרם ההצבעה על הצעת חוק התקציב והחקיקה הנלווית לה ביחס לשני הנושאים כאמור במכתבך, הרי שלא היתה מניעה מהכנסת להצביע על הצעות החוק והצווים שהובאו בפניה ושנוגעים להצעת חוק תקציב נוסף.
10. הנימוק לעמדתי כאמור בסעיף 8, נובע מאופן קיומו של הליך החקיקה, שאנוכי, בתפקידי כיועצת המשפטית לכנסת, אף מופקדת, בהתאם לחוק, על הבטחת תקינותו. כאשר ועדה מכינה לקריאה השניה והשלישית הצעת חוק, הנוסח שלה, מטבע הדברים, עובר שינויים ותיקונים רבים הנובעים מהערות חברי הוועדה, נציגי משרדי הממשלה, הציבור והייעוץ המשפטי של הוועדה. בשלב זה של הכנתה (לקריאה השניה והשלישית), הצעת החוק היא של הוועדה המכינה אותה, ואף שלמציעי ההצעה שמור חלק נכבד בה, הרי שנוסחה מתגבש בתיאום ובשיתוף חברי הוועדה, ובהתאם גם להערות השונות המושמעות כאמור.
11. במכתבך ביקשת כי אפעל לעיכוב הדיון בהצעת החוק לאיסור העסקת עובדי הוראה שנקבע ליום שלישי הקרוב. עם זאת, ואולי דווקא משום שהנוסח שהופץ כולל נושאים שנתרו לגביהם בדיונים קודמים שאלות פתוחות, הרי שוועדת החינוך מחויבת לקיים בהן וכן בנוסח שהופץ דיון מעמיק.
12. **עמדתי, אם כן היא, שלא ניתן יהיה לקיים הצבעה על נוסח הצעת החוק**, אלא לאחר דיון מקיף בנוסח במסגרתו יוצגו בפני חברי הוועדה מכלול ההתייחסויות לנוסח ההצעה וכן לאחר שיוצגו הערות הייעוץ המשפטי לוועדה והצעותיו לתיקון ההסדר המוצע באופן שיהלום הן הליך חקיקה נאות והן את הדיון המשפטי הראוי בנושאים בהם ההצעה מטפלת; זאת, כפי שגם הבהירה סגנית היועצת המשפטית לוועדה הנותנת ייעוץ משפטי להצעת החוק, ליושב ראש הוועדה. מכל מקום, בטוחני כי בתום דיון כאמור, יוטמעו תיקונים ראויים בנוסח הצעת החוק, באופן שיטיב את הסדרה, וכנדרש מעבודת הכנסת כמחוקקת.
13. אני מכתבת למכתבי זה בהעתק את חבר הכנסת יוסף טייב, יושב ראש ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת להפניית תשומת ליבו לדברים.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתקים :

חבר הכנסת אמיר אוחנה, יושב ראש הכנסת

חבר הכנסת אופיר כץ, יושב ראש הקואליציה

חבר הכנסת יוסף טייב, יושב ראש ועדת החינוך, התרבות והספורט

חבר הכנסת עמית הלוי

חבר הכנסת צביקה פוגל

עו"ד תמי סלע, היועצת המשפטית לוועדת החינוך, התרבות והספורט

עו"ד נירה לאמעני רכלבסקי, סגנית היועצת המשפטית לוועדת החינוך, התרבות והספורט